

Perustuslakivaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Maa- ja metsätalousvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta (HE 33/2022 vp): Asia on saapunut perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava maa- ja metsätalousvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Markus Lounela, maa- ja metsätalousministeriö
- professori Tuomas Ojanen
- professori Kaarlo Tuori

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annettua lakia.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Hallituksen esitykseen sisältyvissä säätämisyjärjestysperusteluissa lakiehdotusta arvioidaan ennen kaikkea suhteessa perustuslain 6 §:ssä säädettyyn yhdenvertaisuuteen ja 18 §:ssä turvattuun oikeuteen työhön ja elinkeinovapauteen.

Hallitus katsoo, että esitys voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Hallitus pitää kuitenkin suotavana, että perustuslakivaliokunta antaisi asiasta lausunnon.

Valiokunnan lausunto PeVL 22/2022 vp

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

(1) Esityksessä ehdotetaan, että luopumistukilaista kumotaan ansiotulorajaa koskevat säännökset. Kumottavaksi ehdotetut säännökset vaikuttavat luopumistuen maksamisen aloittamiseen ja lisäksi voivat aiheuttaa maksussa olevan luopumistuen maksun keskeyttämisen. Ehdotuksen mukaan luopumistuensaajan ansiotulojen määrä ei enää vaikuta luopumistuen maksamiseen ja luopujien luopumistuen maksu alkaa, kun he täyttävät maksun alkamisen edellytyksenä olevan iän ja 38 §:ssä säädettyt muut kuin ansiotuloja koskevat edellytykset.

(2) Perustuslakivaliokunta on aiemmin (PeVL 18/2006 vp, s. 2/I) arvioinut luopumistuen valtiosääntöoikeudellista luonnetta. Lausunnossaan valiokunta katsoi, että luopumistuki liittyy monilta osin eläkejärjestelmään, mutta valtiosääntöoikeudellisesti sitä ei voida rinnastaa sen enempää vanhuus- kuin työkyvyttömyyseläkkeeseenkään. Luopumistuessa ei ole kysymys työttömyysturvasta, eikä sitä voida pitää perustuslain 19 §:n 2 momentin tarkoittamana perustoimeentuloa turvaavana lainsäädäntönä. Oikeus luopumistukeen ei valiokunnan mukaan myöskään kertynyt ansaintaperiaatteen mukaisesti siten, että sitä olisi tarkasteltava perustuslain 15 §:n takaaman omaisuudensuojan näkökulmasta (PeVL 30/2005 vp, s. 2, PeVL 60/2002 vp, s. 2—3, PeVL 9/1999 vp, s. 2—3). Kysymys oli perustuslakivaliokunnan mukaan maatalouden harjoittamista koskevasta lainsäädännöstä.

(3) Hallituksen esityksen perustelujen (s. 13) mukaan nyt käsillä olevan ehdotuksen tavoitteet eivät enää liity täysin samanlaiseen arviointiasetelmaan luopumistuesta maatalouden harjoittamista koskevana sääntelynä kuin aiemmassa luopumistukea koskevassa sääntelyssä, vaan kyse on jossain määrin enemmänkin työvoimapolitiittisten tavoitteiden yhteensovittamisesta aiempaan luopumistukijärjestelmään. Perustuslakivaliokunnan mielestä hallituksen esityksessä ehdotetut muutokset luopumistukeen eivät kuitenkaan muuta luopumistuen luonnetta tavalla, joka edellyttäisi edellä kuvatun valiokunnan aiemman järjestelmän valtiosääntöistä luonnetta koskevan kannan uudelleenarviointia.

(4) Perustuslakivaliokunnalla ei ole huomautettavaa ehdotettuun sääntelyyn eikä sille esitettyihin perusteluihin.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Perustuslakivaliokunta esittää,

että lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Valiokunnan lausunto PeVL 22/2022 vp

Helsingissä 28.4.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Johanna Ojala-Niemelä sd

jäsen Outi Alanko-Kahiluoto vihr

jäsen Bella Forsgrén vihr

jäsen Jukka Gustafsson sd

jäsen Olli Immonen ps

jäsen Hilikka Kemppi kesk

jäsen Anna Kontula vas

jäsen Sakari Puisto ps

jäsen Wille Rydman kok

jäsen Heikki Vestman kok

varajäsen Markku Eestilä kok

varajäsen Johannes Koskinen sd

varajäsen Jani Mäkelä ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Johannes Heikkinen